

Előfizetési árak:
 A kiadásoknálban átveve:
 Fél évre 6 Ft — kr.
 Negyedévre 1 * 50 *
 Készen az év végére:
 Fél évre 6 Ft — kr.
 Negyedévre 1 * 50 *
 Vidékre postán szállítva:
 Fél évre 10 Ft — kr.
 Negyedévre 2 * 50 *

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnepnapok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal: Széchenyi 3. sz.
 A szerkesztőség kezesletét viszaadással vagy megőrzésére nem vállalkozik.
 Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyszeri ártal. 100 k.

NAGYVÁRAD, február 4.

Vallás és közérdek a politikában.

Egyik előbbi cikkünkben rámutattunk arra, hogy mennyire sülyedt a mai társadalom a politikai eszközök alkalmazásában. A legkisebb lelki furdalás vagy erkölcsi undor nélkül nyulnak különben tisztességes emberek olyan eszközökhöz, amilyeneket nincs az a gentleman, aki a társadalmi vagy magán életben megengedhetőknek, tisztességeseknek tartana. És ezek elkövetése után még csak szégyent sem éreznek tettük felett, sőt felemelt fővel járnak, s eszük ágában sincs eleget tenni a társadalmi élet legelemibb követelményeinek.

De talán még ezt is el lehetne viselni, talán még itt is találhat mentséget egy főbenjáró bűnnel vádolt ember védője. De mikor azt látjuk, hogy ugyanazon emberek, akik a politikai bűnököt s a büntető törvényben és a társadalom morális érzetében egyaránt bűnösnek jelzett cselekményeket követnek el, nem elégsznek meg ezzel, hanem a politikai harcznak egyetlen tisztességes fegyverét, az érvek hatalmát akarják discreditálni, s mikor azt látjuk, hogy ezek a politikai bűnösök, az emberiség közszellemének alakítására hivatott s erre a világ teremtésétől fogva mindig befolyást gyakorolt eszmék egy részét ki akarják zárni a tisztességes politikai harcból s ezt törvénybe is akarják iktatni; — akkor valóban az a meggyőződés kel az elfogulatlan emberekben, hogy ezek az emberek a politikai harcból a tisztességet teljesen ki akarják zárni;

vagy talán nem is tudják, mi a tisztesség?

Nyíltan beszélve egyáltalán nem értem, azt a mai időben oly annyira elterjedt nézetet, hogy a vallásnak semmi köze a politikához, a pap maradjon az oltárnál stb. Ha egynevéen az ellentét szembeállításával akarnám azt a banális mondást megcáfolni, elegendő volna azt mondanom, hogy hát mi köze az iparnak s a kereskedelemnek, s mi köze a közgazdaságnak a politikához? miért nem marad a börgyáros a gyárban? a bankár a kasszájánál? s a gazda az ekénél? De nem akarom a könnyebb fegyvert használni; mikor megcsontosodott előítéletekről van szó.

Mi a politika? ez államnak, mint ilyennek, olyan működése, mely az állam tartalmát képező társadalom jólétét előmozdítani s azt a hátrányok és károk megóvni van hivatva. Azok az előnyök, amelyeket a politika a társadalomnak megszerezni akar, nemcsak anyagiak, hanem szellemiek is, mert ha ez nem így volna, akkor nem gondolnának az államok az oktatásügygel s a művészettel. Már most, ha a politika célja szellemi előnyök nyújtása s ily célok elérése is, ha elismerjük, a mit tagadni nem is lehet, hogy az emberiség szellemi előnyei között az erkölcsiség emelése jelentékeny helyet foglal el s ha elismerjük, hogy az erkölcsiség szoros összefüggésben áll a vallással, amit ismét csak a schwarz-künstlerek tagadhatnak; — úgy el kell ismernünk azt is, hogy a vallási eszmék hatását kizárni a politikából éppen annyit

lenne, mintha abból pl. a honszeretetet zárnánk ki.

Ha pedig ez áll, akkor a vallási eszmék hirdetőinek a papoknak igen is helyük van ott, ahol azon eszmék is ható erőkként működnek, amelyek terjesztése és megóvása az ő kötelességük.

Mivel volna több joga az ipari, kereskedelmi vagy gazdasági eszméknek a politikai harcban való részvételre, mint a vallási eszméknek? s miért volna több joga a politikai harcban a kereskedőnek, ügyvédnek s gazdának a saját elveit védelmezni, mint a papnak, akinek eszméi különben minden tisztességes ember eszméivel egyeznek.

Csak az a csodálatos, hogy ilyen dolgot ma még magyarázni kell s hogy az emberek nagy részét saját józan eszük nem tartja vissza attól, hogy ilyen üres frázisoknak felüljenek.

De visszatérve a választási visszaélésekre s megengedve, hogy a kapacitáció is nem egyszer lépi át a józan ész vonta hatást, lehetetlen el nem ismernünk, hogy ez a túltengett kapacitáció, ha mindjárt az ördögökkel, vagy az örök kárhozattal való fenyegetésekben áll is, még mindig tisztességesebb és a gentleman-becsület fogalmának inkább megfelel, mint a pénzzel való vesztegetés, a hivatalos presszió, s oly anyagi előnyök ígérese, a melyek nyújtása csak az uralkodó pártnak van érdekében.

Az elmúlt választások alatt előrukkoltatták a választási fegyverek egész arzenálját. A vesztegetések, hivatalos presszió, erőszakosság, csendőrség és ka-

A „TISZÁNTÚL“ TARCZÁJA.

Az orosz lánkarom.

Irta: COPPÉE FERENCZ.

De Rhé Julien sorhajóhadnagy betegen érkezett haza Cochuchinából, a hol állomásozott és midőn három hónap betegség után a touraine-i családi ház terraszán anyja és testvére karjain, kik önfeláldozóan ápolták, megtette az első sétát, a hűvös őszi szél még folyton aggasztó borzongást idézett elő rajta.

— A téli hónapokat töltse Pauban tanácsoló orvosa. — Enyhe, de nem meleg éghajlata van, melynek hatása csodákat művel. Ez való önnök. Három hónap mulva teljesen egészségesen fog visszatérni.

Igy történt, hogy november közepén a »Gardère« vendéglő napsugaras ablakán át nézte Julien a Pyreneusok gyönyörű panorámáját, szivogatva a lábadozó beteg első cigarettáit, melyeknek kesernyész ízű füstje hatása alatt ismét 16 évesnek érezte magát, midőn még csak lopva füstölgetett.

Lám, lám. Ez a Pau tele van szép aszszonyokkal — jegyzé meg a fiatal ember, midőn először hallgatta a katonazenét a »Place Royale«-on s fel alá sétálgatott. Jóilehet nem volt sem élvhajhász, sem hű felpeszűdni érezte vérért, magára ölté tengerész egyenruháját, gomblyukában a becsületrend piros rózsájával.

Milyen jól tette, hogy idejött Pauba! Mily

pompás ez a napsugaras sötétkék ég, a sötét zöld mély völgyek, a hófedte távoli hegyormok. Milyen mulatságos belevegyni a kozmopolita társaságba, hallgatni az összes európai nyelveken csevegő szép nők fecsegését. Kétségkívül itt sem volt minden vidám, mint például egy szegény fiatal tüdő beteg angol, kit kocsin toltak kendőbe burkolva s kinek üveges, homályos szemei mereven néztek maguk elé. Szinte megborzadt, de — az ember oly önző — a szájalom érzése után eszébe jutott, hogy mikor Toulonban partra szállt, ő is épígy nézett ki. Olyan volt mint egy csontváz fekete gyűrűs szemekkel s ime most erősen, éppen új életet él.

A langy meleg levőt tele tüdővel szíva, az egészség boldogító érzésétől áthatva. De Rhé Julien büszkén haladt tova a gondosan ápoltséta utakon, tekintetét a mellette elhaladó bájos nőknön feledve.

* * *

Ilyen hangulatban könnyen szerelmessé lesz az ember. Juliennnek szívében egy napon szinte villámsapásként támadt fel ez az érzelem, midőn az orosz kolónia egyik legszebb női képviselőjét Babarine Olgát a »Gassion« szálloda előtt lóháton ülve pillantotta meg.

Délután 5 óra tájt volt, a leány éppen rókavadászatról érkezett vissza. Néhány vörös frakkos úr — mindannyian imádói — kik kíséretét képezték, sietve ugrottak le lovairól, hogy legelső lehessen mindenik, ki lováról leemelhesse. Az elsőnek karjain leszállva, lovagló ostora gombjával megkopogtatta a veranda

asztalainak egyikét s egy pohár tejet rendelt, melyet fekete ruhájában kiegyenesedve egy hajtással kiivott. Szőke dus haja férfi kalapja alól vállaira omlott s kezében tartva az üres poharat mintegy megrészegedve állott ott a hűs italtól, melynek fehér habja még látszott piros ajkain, még a lenyugvó nap sugarai arany haját fénykoszorúval övezték.

Majd elkomolyodott s egy szinte megvető fejhajtással elbucszván imádóitól, ruháját ostorával csapkodva, eltűnt a szálloda kapujában.

Három nappal később Julien be lett mutatva Babarinéknak s ő is a szép orosz leány udvarlójává vált.

Vajjon valóban orosz volt-e ez az elbájoló teremtetés? Anyjának első férje gróf Babarine után, kit apjának vélték, igen, de mindenki tudta, hogy anyja éppen az ő születésekor vált el férjétől s hogy anyjának, kinek apja egy Jacobson nevű new-yorki bankár volt, már régóta viszonya volt egy svéd vagy norvég herczeggel, valamelyik Oszkárval vagy Christiánnal s valószínűleg ezen viszonyból származott Olga. A gyermek fiatal éveit egy skót »nursery«-ben egy nápolyi kolostor s egy genfi nevelő intézetben élte le. Nyáron fürdőhelyeken tartózkodott s emlékében mintegy kaleidoszkopban tüntek fel a világfürdők, nyaralók, téli sanatoriumok s tengeri fürdők, melyeket anyja, ki még mindig szép volt, mint egykor ünnepeit divathölgy már évek hosszú sora óta egyforma blazirtsággal keresett fel.

tonaság fokozott mértékben használtat-
tak fel. Volt azonban még egy nem ke-
vésbé hatékony és nem kevésbé erkölcs-
telen eszköz és ez az, hogy a képviselők
mindenfélre a kormány által nyújtható
előnyökkel kecsegtették választóikat meg-
választásuk esetére. Teljesen correct,
azonfelül simpatisz kormányparti kép-
viselők nem állották kijelenteni, hogy
az illető előnyt, pl. a törvényszéki palot-
tát csak az eselben kapja meg a kerület,
ha a jelölt meg lesz választva. És ez
igazán elszomorító; mert; ha tiszteletre-
méltó és correct gentleman ez, nem által-
ják politikai pályájukat ilyen immoralis
alapokra építeni, mit várjon az ember
azoktól a közönséges stréberektől, a kik
szintén jelentékeny arányban képviselve
vannak a parlamentben?

Ez a fajtája a választási visszaélések-
nek annál erkölcstelenebb és veszedel-
mesebb, mert az ugynevezett polgárság
önzésére appellál, a ki pedig erre appel-
lál, az ritkán csalatkozik. Annál vesze-
delmesebb a választási visszaéléseknek
ez a fajtája, mert bár valójában ez sem
egyéb vesztegetésnél, mégis mindenki el-
ámíthatja magát azzal, hogy nem erkölcs-
telenül cselekedett, hanem egy magasabb
szempontot, szülővárosának érdekét tar-
totta szem előtt és így úgy a vesztegető,
mint a vesztegetett, azt hiszik, hogy
ebből a dologból semmi piszok sem rag-
adt kezükhöz, sőt bizonyos szempontból
a heroizmus glóriája veszi körül őket.
Hiszen egyik nagy politikusunk az elvek-
ről való lemondást régen heroizmussá
avatta.

Mióta parlamentek és választások vol-
tak, mindig voltak választási visszaélések,
volt vesztegetés, hivatalos presszió, erő-
szak, szóval volt minden, a mi az elmúlt
választások alkalmával felhasználtott.
De azt hiszem, hogy soha sem volt kor-
szak, a melyben ezeket a visszaéléseket
tisztelegéseknek tartották volna; soha

sem volt korszak, a melyben a tisztes-
séges emberek választási visszaéléseket
követtek volna el, lelkiismeret szivdalai
nélkül; és soha sem volt korszak, a mely-
ben azt a minmorális, a heroizmus szí-
vébe öltöztették volna. És a jelen kornak
épen az a kétségbeejtő veszedelme, hogy
elvesztette érzékét annak megkülönbözte-
tésére, hogy mi a tisztességes és mi
nem az? *Antistius Labeo.*

A kis lutri megszűnik.

— Saját tudósítónk távirata. —

Budapest, február 4.

A pénzügyminiszter a képviselőház mai
ülésén törvényjavaslatot nyújtott be a lottó-
jüvedék megszüntetése érdekében. A nevezetes
javaslat így hangzik:

Törvényjavaslat

a lottójüvedékről szóló 1868. XV. t.-cikk módosítása iránt.

1. §. A lottójüvedék fenntartása mellett, a
magyar korona országában a számsorsjáték
megszüntetetik s helyébe az osztálysorsjáték
hozatik be.

2. §. A pénzügyminiszter fölhatalmazatik,
hogy az osztálysorsjáték rendezésének a kir.
kincstárt megillető kizárólagos jogát — az ál-
lami ellenőrzés fenntartása mellett — husz év
tartamára meghatározott évi haszonbér ellen-
ében, mely 1,200,000 forintnál kevesebb nem
lehet, magán vállalatra átruházhassa.

3. §. Alapján a királyi kincstár és az illető
vállalat között létrejött szerződés, a vállalatnak
az ezen szerződésből folyó beadványai —
a bírói eljárásban beadottak kivételével, —
nyomatványai, hirdetésményei s a kibocsátandó
sorsjegyek bélyeg- és illetékmentesek; a nyere-
mények pedig nyereségadómentesek.

4. §. A lottójüvedék iránti törvényesített
szabályok 4. §-ában foglalt azon intézkedés,
mely szerint külföldi sorsjátékokban betétek
által részt venni mindenkinek tiltatik, a birod-
almi tanácsban képviselt királyságok s or-
szágok területén fennálló számsorsjátékokra is
kiterjesztetik.

5. §. Jelen törvény által az 1868. évi XV.
törvényzcikk 3. §-a hatályát veszti, a lottójü-
vedék iránti törvényesített szabályoknak jelen-
leg még érvényben levő, a jelen törvény által

nem érintett határozmányai ellenben továbbra
is érvényben maradnak.

6. §. Jelen törvény 1897. évi május 1-ején
lép életbe, a számsorsjáték azonban csak
ugyanazon év augusztus 1-én szűnik meg.

E törvény végrehajtásával a pénzügymi-
niszter bizatik meg.

Budapest, 1897. évi február hó.

Lukács László s. k.

m. kir. pénzügyminiszter.

A javaslat indoklásában ismerteti a kor-
mány azt az ideiglenes szerződést, melyet husz
évi időtartamra a budapesti takarékpénztár és
zálogkölesön részvénytársaság és az elzászi
általános bank részvénytársaság által alakított
konzorciummal az osztálysorsjáték dolgában
megkötött. A kormány 1,200,000 frtot kap
évenként. Ezenkívül biztosítván a bank 300,000
frt bélyegfogyasztást, 100,000 sorsjegy lesz,
50,000 nyereség. Két sorsjegyzék 6 osztálylyal,
minimális 1 1/2 koronás sorsjegyekkel.

A békefejedelem.

A Budapesten tartott hetedik nemzetközi
békekongresszus annak idején köszönő iratot
küldött XIII. Leo pápának azért a jóindulatá-
ért, melyben a békeszövetség mozgalmait ré-
szesíti. Rampolla bíboros most válaszolt erre
az iratra a pápa nevében. Elmondja, hogy ő
Szentsége elméjének s szívének minden erejé-
vel csupán arra törekszik, hogy béke és igazsá-
gosság jusson uralomra a világon. Oda kellene
törekedni, hogy a világ népeit egy nagy esa-
ládá fűzze össze a felebaráti szeretet köteléke.
Ő a jövőben is figyelemmel fog kísérni
minden törekvést, mely ennek a megvalósítá-
sára történik. Ebben az elhatározásában meg-
erősíti őt az, hogy az emberek már-már maguk
is a kötelességek hü teljesítésében s a jogok
megvédésében látják az alapot, melyre minden
erkölcsös népek helyezkednie kell. Reméli,
hogy az ökök joga helyébe az ész joga lép és
hogy az igazi civilizációnak új érája az em-
berek családjának megkönnyíti az utat legfőbb
emberi hivatásuk teljesítésére.

Nem volt hát hazája e különös leánynak,
kinek szendése mellett néha igen szabad mo-
dora volt, de nem volt családja sem. Igazi atyja,
egy svéd vagy norvég herceg, évek óta meg-
halt, törvényes atyja pedig nem igen törődött
vele. Vagyonilag tönkre menve abból élt, hogy
mint páratlan ügyes galamblovó minden díjat
elnyert. Anyja színlelt ugyan iránta bizonyos
szeretetet, melynek azonban önző volta nagyon
is kitűnt.

Julien is megtudta mindezt, a midőn Olga
udvarlójává lett s örülten szerette ezt a leányt,
ki zavar nélkül állta ki égő tekintetét, midőn
egy barátja neki bemutatta s cigarettára
gyújtva így szólt:

— Hát ön az, ki olyan szerelmes belém.
Isten hozta s kezét fogott velem.

A derék tengerész megszerette őt s még
fokozódott szerelme, midőn megértette a leány
lelkületét. Olga szeszélyes, kissé darabos, de
egyenes lelkű büszke s nem kaczer leány volt.
Talán érezte, milyen üres a folytonos mulat-
ságokból álló élet. Anyja áll, hogy keményen
elítélte a neki udvarló fiatal embereket, kik
közül egy sem becsülte anynyira, hogy feleségül
kérje. Szigorúan bánt velök s ha valamelyik
tánc közben nagyon is közel hajolt hozzá vagy
kezét kissé sokáig tartotta magánál, keményen
rendreutasította.

Legtöbbször azok itélnek leghelyesebben,
kitől legkevésbé várjuk. Julien melegen érző
szíve és tapintata felfedezte e magas szármá-
zásu leány nemes tulajdonát. Az igaz, hogy
szerette is s vére pezsegni kezdett, ha tánc
közben elragadtatva szemlélte a bájos fekete
szemű, rózsás arcu lányt, ki tüzes szemével
és édes lehelletével megrészegítette őt. De

még jobban szerette büszkén titkolt szenvedé-
seiért.

Fájt a szíve, ha látta sötét szomorútekin-
tetét, melylyel anyjára nézett, ki orszona alatt
háttal ült az ablaknak, hogy arca hervadó
szépségei fogyatkozását elpalástolja.

Elhatározta, hogy feleségül veszi, kiragadja
részteljes környezetéből s megmenti; elviszi
anyjához, ki oly jó. — Ez volt terve s néha
úgy látszott, hogy Olga kitalálta gondolatait, ha
olykor a »jour«-okon egy esése orosz teával
kinálta meg s a tengerész édes sejtelmes tekin-
tetét észrevette.

Igen, Nagysád szabadságom 8 nap mulva
lejár. Holnap elutazom, pár napot a Touraine-
ben töltök nővéremnél, onnon Brestbe megyek
s pár hónap mulva ismét a tengerre szállok.

Egyedül voltak a vendéglői olvasószoba
egyik nyitott ablaka mellett, állva kitekintve a
csillagos égbé.

Isten önnel tehát, jó utat — felelt Olga
csengő hangon. De egy kérésem volna. Óra-
lánczán függ egy aranyba foglalt oroszlánkarom.

... Lássá ez örömet okozna nekem. Ugy-e,
ez azé az oroszlané volt melyet Afrikában lőttem?
Nagyon tetszik nekem. Adja emlékül.

Julien levette lánczáról s odaadta, de hirtelen
megragadta kezét:

— Szeretem, susogta, akar-e feleségem
lenni?

Olga lassan vont el kezét s mereven reá
nézett az izgatottság minden nyoma nélkül.

Nem — mondá végre. Nem . . . pedig ön
az első, ki igazán szeret s ezt ily becsületesen
megmondja nekem, de épen azért . . .

Olga! kiáltott fel Julien.

Hallgasson meg, folytatá a leány s értse
meg, miért tagadom meg kérését. — Nem
érezem magam méltónak önhöz. Emlékszik-e
nővére egy levelére, melyet ön elvesztett. Azt
a levelét séta közben vesztette el s én találtam
meg. Elolvastam. Nővére felelt arra, a mit ön
rólam s irántam táplált szerelméről írt.
Az ön ártatlan jó testvére örül ennek, de szá-
vaiból megismertem, hogy mily óriási külömb-
ség van egy igazi fiatal leány s közöttem. E
levél apró megható részleteiből megismertem
az ön otthonát is; egy ház, melynek lakói csupa
becsületes emberek, hova ön tehát csak becsü-
letes nőt vihet. Önnek olyan anyja van, kire
ön csak meghatottsággal gondolhat. De az én
anyám. . .

Ön csak nevetségesnek látta őt, de én job-
ban ismerem. Ha kezemet kérné tőle, megta-
gadná, mert ön nem gazdag. Anyám azt mondta,
vagy talállok gazdag partiet, vagy ha nem si-
kerül . . . majd talál más valamit számomra.

Ugye? 19 éves koromban mily tapasztal-
lataim vannak? Ugy-e borzasztó? De hát így
áll a dolog. Azért voltunk télen Nizzában, nyá-
ron Scheveningenben s most itt Pauban. Ezért
utazunk Európa egyik végétől a másikra. Tudja
anyám majdnem kir. hercegnő lett s már 15
éves koromban megmondta nekem, hogy az
a rendeltetésem, hogy — ha balkézre is — fő-
hercegné váljék belőlem.

S ezek után ön meri megkérni kezemet?
Hová gondol? Ó azt szégyennek tekintené. Eh
ugy-e milyen aljasnak tűzöm fel ön előtt!
Mennyire megvethet! Ne mondjon ellent. Hisz
ezek után ön sem merne anyjának bemutatni,
mint nejét. Aztán én csak oly csecsebecse len-

Uj főispán.

A király Kürthy Lajos Liptómege főispánját Szmracsányi György volt árvai főispán helyett Árva megye ideiglenes főispánjává nevezte ki.

Nyugdíjazás.

Dr. Klamarik János min. tanácsos nyugdíjaztatása alkalmából sok évi hasznos szolgálati elismerésül államtitkári ezimet kapott.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, február 4.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Lakatos Miklós, Lehoczky Vilmos, Josipovich Géza.

A kormány részéről jelen van Perczel.

A pénzügyminiszter azzal tette nevezetessé az ülést, hogy benyújtott egy törvényjavaslatot.

— Van szerencsém a *lottójövedékről* szóló 1878: XV. törvényzikk *módosításáról* szóló törvényjavaslatot . . .

— *Eljen, eljen!* zug át az egész Házon.

Ez a törvényjavaslat ugyanis a *kis lottó el-törlesztését* jelenti. A törvényjavaslat első szakasza a *számsorsjátékot megszüntetni* és helyébe az *osztályosorsjátékot hozza be*.

A ház ezután (Szilágyi Dezső elnöklésével) áttért a *belügyi költségvetésre* s folytatták a *szinügyi vitát*.

Zichy Jenő gróf határozati javaslatot terjesztett elő az *uj Nemzeti Színház építése* ügyében. Utasítani kívánja a kormányt, hogy *lehetőleg a mai hely fölhasználásával* tegye tanulmány tárgyává egy új Nemzeti Színház fölállítását, a modern igényeknek teljesen megfelelően.

Fenyvessy Ferencz azt szeretné, ha a kolozsvári nemzeti színházban *kis operát* létesítenének, hogy végzett zene-akadémiai növendékek ott képezhessék tovább hangjukat. Majd az országos színészegyesület állapotáról szól, a melyek szerinte botránnyosak és forradalmiak. Ő szívesen látná, ha a miniszter rácsapna az egyesületre, fölöszlatná azt és erélyes kormánybiztost küldene az egyesület ügyeinek vezetésére. Szerinte különben annak is az egyesület az oka, hogy a vidéki színészet rettenetesen sü-

nék, mely sokba kerül, de nem tenné őnt boldoggá. Különben én nem szeretem magát, mert én senkit sem szeretek. Nekem a szerelem meg van tiltva. Isten önnel. De ezt az oroszlánkaromot ugy-e itt hagyja emléke nálam. Esembe fog az jutatni mindig egy becsületes fiut, kivel én is becsületesen bántam. Ne szóljon, könyörögök önhöz, többé hozzám.

Isten önnel!

*

Három év mulva a »Du Conédie« gőzös Senegalból jövet a kanári szigeteken kötött ki hogy a postát felvegye. A leveleket, újságokat behozták a Julien kajutjébe is.

Julien átfutotta a három hetes párisi lapokat s a helyi hírek közt a következő újdonságot olvasta:

»Ő Felsége a svéd király a legszigorubb incognioban tegnap óta Párisban időzik. Egy meglehetősen kellemetlen accidens adta elő magát az indóházba való megérkezéskor. Babarine grófnő leánya Olga, a ki a Felséggel együtt utazik ugyanis elvesztett egy kis joujout, mely egy aranybafoglalt oroszlánkaromból áll. Jól lehet a tárgy csekély értéket képvisel, a fiatal grófnő mégis 200 franc jutalmat tűzött ki a szerencsés megtalálónak« . . .

Julien barátom, vigyázz, te vagy a soron, el ne mulaszd az időt.

Köszönöm, viszonzá Julien a lapot letéve, mintegy álomból felébredve. Egy éjszaka fel-tűnt a kormányosnak, ki egyedül volt a hajóhidon az őrparancsnokkal, hogy ez gyakran emelte zsebkendőjét szeméhez. Bár nagy volt a szél és a tenger háborgott, oly magasra még sem frecskendhetett a víz . . .

lyedt, amely állítását Fenyvessynek a Ház mosolylyal fogadta, minthogy köztudomásu, hogy a vidéki színészet minden roskadtatás nélkül ellátta a Vígsházakat teljes erővel. Adja ide a főváros a Rókus-kórház telkét, hogy ott építsék föl az új nemzeti Színházat. Aztán visszautasította Benyovszky grófnak azt a vádját, hogy a Nemzeti Színház ne lenne nemzeti. Ő is új épületet szeretne emelni a Nemzeti színháznak, de szerencsétlen dolognak tartja azt, amit Zichy Jenő gróf akar, hogy a mai helyen építsék föl újra.

Benyovszky Sándor gróf és Zichy Jenő gróf felszólalása után, kik visszautasították azt az értelmezést, melyet Fenyvessy tulajdonított szavainak, Perczel belügyminiszter szólalt fel. A kormány — mondotta — foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy a színházakat a belügyminiszteriumból a kultuszminiszteriumba helyezték át, a tárgyalások folytak, de ő maga, előre jelzi addig, a míg külön *szépművészeti miniszterium* nem lesz, az előbbi állapotot tartja helyesnek. Örvend, hogy ha a Ház a Nemzeti színház és Opera iránt oly nagy érdeklődést tanusít. A kolozsvári színház, ugy a mint most van, meg nem maradhat s addig, a míg állami kezelés alá nem kerül, nem is javul állapota. A mint a kormány rendelkezni fog a szükséges pénzzel, azonnal *államosítja* a kolozsvári színházat. A vidéki színházak segítségére most a miniszterium 20.000 frtot kér a Háztól, a tavalyi 10.000 helyett. De nem teljesítheti a színészegyesületnek azt a kérelmét, mielőtt miniszter-tarsaival nem tanácskozik, hogy a vidéki színészetet kvázi államosítsa, 92.000 frt szubvenziót és a vasutakon szabad utazási jogot adjon neki. Kijelenti, hogy a belügyminiszterium komolyan foglalkozik a kérdéssel és azt hiszi, hogy jövő évre már határozott véleményt mondhat róla. Kéri ezért mellőzni Visontai határozati javaslatát. Az új Nemzeti színház építésének kérdésével foglalkozik a kormány. Ő pénzügyi és szinügyi érdekének szempontjából sem tartaná helyesnek, hogy a színházat a mai helyen építsék föl, mert ez esetben legalább két évig szünetelnie kellene a Nemzeti Színház előadásainak. Más telken kell azt építeni. A fővárost már föl szólította, hogy mily módon kíván hozzájárulni az új Nemzeti Színház építéséhez. Kéri tehát e nyilatkozata alapján Zichy Jenő gróf határozati javaslatának mellőzését. A mi az orfeumokat illeti, ő intézkedett, hogy ezek a mulatóhelyek mennél jobban korlátoztassanak; már előbb is intézkedett a miniszterium, hogy az orfeumokban és sántánokban szinműszerű előadásokat ne tarthassanak. (Helyeslés).

Visontai Soma és Zichy Jenő gróf visz-szavontak határozati javaslatukat. A szinművészeti tételt a Ház egyhangulag elfogadta.

Öt perc szünet után Bernády György, a marosvásárhelyi volt függetlenségi alelnök s most kormánypárti képviselő jelentkezett szó-lásra. Föl is állott s ekkor reá nézve egy föl-löttébb szomorú jelenet következett; kivonult a tereméből az egész ellenzék, csak három nép-párti pap maradt benn — beszélgetni.

A *közegészségügy* tételénél Papp Samu az *indiai pestisre* hívja föl a figyelmet, különösen arra, hogy a pestis ellenmégét is feltalálták és azt szeretné, hogy a kormány ebből a szérumból hozatna egy keveset az országba. Mert szerinte nincs kizárva, hogy Magyarországra behurcolják a pestist, bár ő azt hiszi, hogy az nálunk nem léphet föl veszedelmesen. Hosszasan szól az ország egészségügyi viszonyairól.

Thaly Kálmán a *körorvosok* anyagi helyzetének javítása érdekében szól. Nosztrifikál-tatni kívánja a Bécsben szerzett diplomát és szeretné, ha végre dülőre kerülne az orvosi kamarák ügye. Szól a pestisről. Csakis a quarantaine menthet meg bennünket, de azt sokkal szigorubbann kell létesíteni, mint a kolera-zárt. Szerencsétlennek tartja a kereskedelmi minisz-ternek azt az intézkedését, hogy az új perzsa szőnyegek behozatalát megengedi. Azt is ki kell tiltani. Figyelmezteti a képviselőket, hogy a mi-kor farsang idején hajnalban bandukolnak haza három órakor megszólal egy harang. Ez a *pes-tis-harang*. Az utolsó pestis-járvány megszüné-sének emlékére huzzák. Szolgáljon ez a harang óvó szózatul most is. Kéri egyszersmind a kor-mányt, hogy a velencei nemzetközi értekezle-ten, amely a pestis-veszedelem elhárításán ta-

nácskozik, Magyarország önálló állami jellegét őrizze meg. A tételt különben elfogadja. (Helyeslés a szélsőbalon).

Ezután báró Bánffy Dezső miniszterelnök válaszolt általános figyelem mellett Kossuth Ferencz interpellációjára a külügyi viszonyok tárgyában. A nagy taktikus most sem adott határozott és érdemleges feleletet. Csupán azt ismételte folyton hogy Murawiew orosz kül-ügyminiszter utazása a bármás szövetségre csak jó hatással lehet, aggodalomra tehát nincs ok.

Kossuth Ferencz a választ tudomásul ve-szi. Ezzel az ülés véget ért.

Gazdák és munkások.

Az agrár-szocialisták, vagy igazabban az elégedetlen mezőgazdasági munkások, — akiknek létezését maga a liberális párt generálisa Tisza Kálmán is, csak *átvonuló fehér hollónak* tartotta, — fáznak, éheznek és erősen mozgo-lódnak.

Mi, akik a provincián a röghöz, az ősi barázdákhoz kötve, a mezőgazdálkodásnak most már igazán — *keserves kenyérét esszük*, — amely mellett teljes joggal elmondhatjuk, hogy: *»Quem dii odere, oecononum fecere!«* — régen tudjuk, régen látjuk, hogy szegény szövet-ségeseink a mezőgazdasági munkás-osztály *nagy válságban van*. E válságot vele együtt, mi is éreztük éppen úgy, mint a fej kell hogy meg-érezze végtagjainak kóros állapotát; sőt talán még jobban, mert midőn ezen osztály a válság, a megélhetetlenség első stádiumába jutott, ahelyett, hogy mozgolódott volna, mint ma teszi, — némán, panasztalanul tűrte a sorsát és midőn már testéről a ruha leszakadt és családja az utolsó véka gabonát is a malomba vitte; tehenét, sertéseit, ha ugyan a vész jó előre el nem szedte és minden bármily potom áron értékesíthető ingó-bingó jószágát pénzzé tette és ment, vándorolt kifelé nagy rajokban, mint ősszel a vándormadarak, *Amerikába — jobb hazát keresni*: mi pedig itt maradtunk szegény mezőgazdák munkáskezek nélkül, mint egy tábornok, kinek katonái elfutnak a csata-térről. Mig az újvilágban, a munkára termett erős faj, becsületes munkát és munkabért kapott: a magyar agrárszocializmus igazán csak fehér holló számban ment minálunk; mert legföljebb néhány dologkerülő ha lármázott az itthon maradtak közül, azok közül t. i., kik *dolgozni nem akartak*; — mert aki dolgozni tudott és akart, az a munkások megfogyatko-zott száma következtében, munkát mindenkor kapott és a szorongatott gazda becsületes munkabért adni kénytelen volt és *adott is*. Világos példa erre a több ezerre menő mező-kövesdi munkásnép, mely tavasszal rajonként megy szét az országba és a nyári és őszi mezőgazdasági munkaidő alatt, keres annyit, amennyiből maga és családja lassan-lassan megelégedél.

Az agrár-szocializmus első fecskéi Magyar-országon, azok a munkások voltak, kik a ten-gerentulról hazajövének, az ottani munkásviszo-nyokat a mieinkkel összehasonlították, fájdalom a mieinknek roppant hátrányára! és ott a szocializmus tévtanaival különben is szaturálva lévén, *kezdték emlegetni a szocializmust*.

Ezen mondhatnám *előőrsöket* követték és követik mai napig is, az Amerikából, a mun-kás viszonyoknak ott is nagymérvű megrom-lottsága és a beállott munkahiány miatt, top-rongyosan, nem ritkán elzüllötten haza tóduló munkások. De meg vagyok győződve, miszerint, ha a mi mezőgazdáinkat a merkantilizmus a hazátlan és szivtelen plutokrácia tönkre nem tette volna és a munkát *becsületesen díjazni* módjában állana: beszélhetne, lármázhatna

bárki, a mi, hazáját, őseinek tűz- és temetőhelyét rajongásig szerető munkásnépünk, soha a szocializmus vörös zászlója alá nem csatlakozott volna!

A rajzolt körülményeknél fogva, melyekhez hozzájárult még az a meggondolatlan és káros következményeiben kiszámíthatatlan tette is az álliberalizmusnak, hogy a fázó-éhező szegény néptől, még hitét is elvette és a felekezeti különbség, a kétségbeesés ingaig lábujaira szorította. És ezek után ki esodálkozhatik a fölött, hogy most már élénkebb mozgólódásának komoly jeleit adja ez a kongresszusozó és a gazdákra aktrójalandó határozatokat hozni akaró szegény nép?

Hagyjátok őket kongresszusozni, bajaikat ki és megbeszélni, hiszen nem tudják szegények: mit cselekszenek? Mert hogy triviálisan, az ő nyelvükön szóljak: nem azt a bundát ütök, a melyikben a bűnös juhász van akkor, midőn minden bajaik kutforrását a mezőgazdasági munkaadók körében keresik. Mesezebb van az ő bajaiknak kutforrása: a mezőgazdákra tönkretett álliberalizmus és ennek szörny-szülöttei: a merkantilizmus és annak rablóvárai a börze bünbarlangjaiban. Barátaim agrár-szocialisták! a ti gyűléseteken az lesz a legokosabb ember, aki azt fogja indítványozni: hogy egy, minden magyar agrár-szocialista által aláírandó memorandumot terjeszszetek az országgyűléshez, melyben elpanaszoljátok a magatok bajait és arra kértek, hogy a ti és a mi (a gazdák) megöljünknek az elfajult merkantil-politikának az útját bevágják! . . . Amint a merkantilizmus garázdálkodásainak véget vetni fogunk: megélünk békében, jólétben együtt, munkaadó és munkás éppen úgy, mint eddig ezer esztendeig megéltünk.

K-y.

Nagyvárad város közügyei.

Közigazgatási ülés.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap délután tartotta rendes havi ülését.

Jelen voltak: B e t h y László főispán, elnöke, Sal Ferencz, Némethy Károly, Rádl Ödön, Mezey Mihály, dr. Grósz Albert, Dus László, Rácz Mihály, Sipos Orbán, dr. Grámm Károly, dr. Berkovits Ferencz, dr. Vári Szabó Béla, Huzella Gyula, Frankó Endre, Mihelji Adolf, Gyurkovits Kornél, Papp Miklós, dr. Bulyovszky József.

Az ülés elején felolvasták a polgármester havi jelentését a közigazgatás állapotáról. — A közegészségről szóló adatokat már közöltük. A közbiztonság január hóban visszaesést mutatott, mivel 8 esetben feltörték boltokat. A betört banda kipuhatolható nem volt. Lopás 29, zsarolás 2, személyes szabadság megsértése 1, súlyos testisértés 1, sikkasztás 5, könnyű testi sértés 6, hatóság elleni erőszak 2. Letartóztatva volt 106 egyén; ezek közül a bírósághoz átkísírtetett 17, eltolonczoltatott 89.

Az adó befizetés elég jó volt. Befolyt:

kincstári adóban	10962	frt	23	kr
kamatban	460	»	68	»
jog- és bélyeg illetékben	1614	»	19	»
iparkamara illetékben	80	»	31	»

13597 frt 16 kr

tehát tetemesen több, mint az elmúlt év hasonló időszakában.

A polgármester jelentését a szakelődök nemleges jelentéseivel együtt tudomásul vették.

Mármaros-Sziget megküldötte a miniszterhez benyújtott kérvényt, hogy a p-ladány-debreczen-m.-szigeti vasútvonalon egy gyorsvonal közlekedését rendszeresítsék. A közigazgatási bizottság pártolja a kérelmet.

Végül adóügyeket, leirásokat intéztek el s az ülés véget ért.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Február 10. A »Szabadság« sajtójeze.

17. Bittner Ferencz sajtójeze Szügyi József ellen.

* **Uj titkos tanácsosok.** Ő felsége lovag P i t r e i c h Antal, lovag S a m o n i g g János és lelutheimi báró L e h n e Gosztáv altábornagyoknak a titkos tanácsosi címet adományozta.

* **Kitüntetés.** Dr. S e h e d u i s Lajos curiai bírónak a király a bírói pályán és a törvény előkészítés terén szerzett érdemei elismerésül a Lipót rend lovagkeresztjét adományozta.

* **Munkácsy Mihály Bonnban.** M u n k á c s y Mihályról aggasztó híreket közöltek ujságok (lapunk is tegnapi távirati rovatunkban) egy Berlinből jött magántávirat nyomán. A B u d a p e s t i H i r l a p kiadóhivatalába ma reggel Godesbergből levél érkezett, a mely tudatja, hogy a mester onnan Bonnba utazott s azt kívánja, hogy máttól fogva az odavaló Hotel Royal-ba küldjék a lapját.

* **Kinevezés.** B e n k ő Sándor végzettnagyváradai joghallgatót és temesvári kir. törvényszéki joggyakornokot az igazságügyminiszter aljegyzővé nevezte ki a besztercebányai kir. törvényszékhez.

* **A polgármester felhívása.** Néhai K n a p p Ferencz hült tetemét ma délelőtt fél 10 órakor temetik. Sal Ferencz polgármester a törvényhatóság tagjaihoz a következő felhívást bocsátotta ki: Nagyvárad város törvényhatóságának biz. tagjait tisztelettel felkérem miszerint bizottsági tagtársunk, néhai K n a p p Ferencz urnak f. évi február hó 5-én délelőtt fél 10 órakor végbemenendő temetésén Bémer tér 353 sz. háznál megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1897. február 4-én. Sal Ferencz kir. tanácsos polgármester.

* **Sipulusz ünneplése.** R á k o s i Viktort, Magyarország legjobb kedvű íróját megválasztották tegnap a Kisfaludy-társaság tagjává. A választás nagy örömet keltett Rákosi ismerősei, jóbarátai és olvasói körében, de a legzajosabban kétségtelenül a Budapesti Hirlap szerkesztőségében nyilvánult az öröm, a hol Rákosit a vidám kollegák vállukra kapták, szobáról-szobára hurezolták s mialatt fejét minduntalan belevágta az ajtó-gerendákba, a kollegák lelkesen hangoztatták:

— Le a tekintélylyel! Le a tekintélylyel. Végre sikerült Rákosi Viktornak dagadt fejjel és kiálló lélegzettel egy asztalra menekülnie. Mert hogy a földre szálljon a kollegák vállairól, az teljesen ki volt zárva. A kollegák pedig viharos halljuk! — adták tudtára Sipulusznak, hogy a diesőség nem csak ilyen körutazással jár, hanem beszédet is óhajtának tőle hallani.

Rákosi Viktor az ő örökös pajkos humorával így kezdte a beszédét:

Kedves barátaim!

Köszönöm a gyöngéd óvációt! Eddig én is azt tartottam, hogy »Le a tekintélylyel!« (Zajos helyeslés.) De most, mióta magam is tekintély lettem, nézeteim megváltoztak (Mozgás) és azt tartom, hogy: Föl a tekintélylyel (Viharos zugás és ellenmondás. Mindenfelől fenyegető öklök emelkednek) — bocsássatok meg kedves barátaim, még nem fejeztem be — — (Halljuk! halljuk!) tehát: föl a tekintélylyel — — egész az akasztó fáig! (Hosszantartó lelkes éljenzés, taps és szünni nem akaró derűtség.)

* **Nagyvárosiasan.** Laendler Aladár és társa budapesti lakosok kérvényt adtak be Nagyvárad városához, a melyben hirdető oszlopok felállítására kérnek engedélyt. Olyan kerek vasoszlopokat akarnak egyes élénkebb forgalmu helyen felállítani, mint Budapesten vannak. Az engedélyt 25 évre kérik s hajlandók évenként 100 frtot, tehát 25 év alatt 2500 frtot adni a városi szegényalapra. A tanács a jövő héten fogta a kérvényt tárgyalni.

* **A szerum hatása.** A difteritisz elleni vérsavó, az u. n. Behring-féle szerumnak, mint a tapasztalat mutatja, igen üdvös eredményt lehet elérni. Míg a szerumot nem használták, több mint 50% ja elhalt a difteritiszes gyermekeknek. Dr. H o v á n y i Ferencz városi főorvos összeállította az 1896. évben Nagyváradon eszközölt szerum oltások statisztikáját. Az év folyamán 53 roncsoló toroklobos betegnek alkalmazták a szerumot s ezek közül elhalt 10, a többi 43 pedig meggyógyult.

* **Bokaig érő sár!** . . . Régi dolog már az, hogy nálunk a trotoárok nem a közszükség és forgalom, hanem az egyéni érdek szerint készülnek. Ha valami befolyásos egyén lakik egy utcában, akkor jó aszfalt a gyalogjárdája, ha nem, akkor kavics-törmelék és szemét. Ugy kell nekik, miért nem fogtak utcájukba egy városházi kiskirályt, egy körözs-utcai Czinczinnátust, vagy egy katonavárosi Mirabeaut! Így például szájról-szájra járó szólam Nagyváradon, hogy a Sal Ferencz-utcának csak egyik fele Sal-utca, a plébánia és a katona-kórház felőli része még most is Barátok utcája, mert ott van Nagyváradon a legrosszabb flaszter. De ez még csak hagyján! Hiszen a külváros utcáiban valóságos életveszéllyel jár a közlekedés! Az indóházhoz még csak van »makadám«-nak csufolt járda, de már a székesegyházhoz nincs semmiféle járda. A l. szert. káptalantól a nagytemetőbe vezető ut meg minden kritikán alól áll. A járó-kelők bokaig taposnak a sárba és hóvizbe. Sokan pedig, akik magukat a biztos meghülésnek kintenni nem akarják, felkerülnek az utmelletti legelőre és vetésekre. Ma is az a tömérdek nép, a mely, az oly tragikus véget ért Kabos Ilmát végső útjára elkísérte, odahagyta az utat és felkerült a szántóföldre. Kérdjük már most, megengedhető-e az, hogy egy ilyen közforgalmu ut, ahol naponta száz és ezer ember fordul meg, egy központi temetőhöz vezető egyetlen ut, ilyen állapotban legyen, mikor 100—120 kocsis kavicscsal az egész baj könnyen el volna hárítható? És kérdjük, vajjon hajlandó-e Busch Dávid főmérnök ur magas figyelmét az állandó színház és a városházától egy pilanatra az olasz közöstemetőbe vivő utra terelni? . . .

* **Koszoru megváltás.** Mind szélesebb körben kezd szokássá válni, hogy gyászszetek alkalmával a koszorukat megváltják valami emberbaráti célra. Évenként száz és százezer frtot adnak ki koszorukra, a melyek rövid időn elpusztulnak; hány szegény árvát el lehetne tartani, ennek az árából. — Kugler Albert a Knapp Ferencz elhunyt alkalmából koszoru megváltás címén 10 frtot adományozott az elagott iparosok menháza javára. Az összeget Bertsey György rendeltetési helyére juttatta s ez uton is hálás köszönetet mond az adományért.

* **Egy kis statisztika.** Mindenesetre nem lesz érdektelen most a farsang derekán, a házasságkötések szezonjában megtudni, hány boldog vagy boldogtalan pár vette magára nváradon az elmúlt évben Hymen istenasszony rózsalánczait (vagy tán néhány Prometheus rozsdás bilincseit?) . . . A nváradai anyakönyvezető hivatalnál a múlt évi statisztika szerint az 1896 évben megkötött összesen 282 házasság. Ebből zsidó keresztény volt 2, és pedig egy kath. és zsidó, egy pedig helv. vallás és zsidó között no ezért a két párért ugyan kár volt felforgatni a magyar társadalom békéjét és az országnak a nyakába vágni másfél millió új terhet! . . .

* **Kabos Ilona temetése.** Óriási részvét mellett helyezték örök nyugalomra tegnap délután az oly megdöbbentő módon elhunyt Kabos Ilonát. A gyászház udvara s a ház előtti tér zsufolásig megtelt közönséggel; különösen előkelő hölgyeink voltak nagy számmal jelen. A gyászszertartást D e n c s János cz. kanonok végezte nagy segédlettel, a mely után a diszes 4 fogatu üveges kocsira helyezték a koszorukkal borított koporsót s a nagy tömegtől kísérv megindult a gyászmenet az olasz temetőbe, a hol elhantolták a szerencsétlen végű ifju leányt.

* **Sorozás a tűzoltó őrtanyán.** A központi járásra nézve az idei ujonczozás a jövő hónapban lesz; a sorshuzást előzetesen február 23-án ejtik meg. Bécezi Imre központi főszolgabíró átiratban megkereste Nagyváradi városát, hogy a sorozás helyiségeit engedje át a tűzoltó őrtanra nagy termét. Tudvalevőleg évek óta már mindig itt vizsgálják meg a központi járás legényeit.

* **Szerencsétlenség a pályaudvaron.** A rákosi rendező pályaudvaron ma reggel kilenc órakor a pályamunkások a teher szállító vagonokat tologatták, mialatt két ilyen nehéz vagonot összetoltak, iszonyu kiáltás hallatszott a kocsik közül. A hirtelen széthuzott kocsik közt egy teljesen összelapított ember feküdt; A n t a l János ceglédi születésű pályamunkás, a kit a sebesen összetolt kocsik nyomtak agyon. Az alig huszonnégy éves legény lehajolva dolgozott a síneken és sem ő, sem a többi munkás nem vette észre a közelgő veszedelmet. A halottat a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

* **Helyreigazítás.** Lapunk tegnapi számában a váradi-velencei «Piczulás-bank» alakuló gyűléséről hozott referendáinkat ki kell egészítenünk azzal, a mi technikai tévedésből lapunkból kimaradt, hogy nevezett egyesület pénztárnokává, újból H o r v á t h Géza, az eddigi érdemes pénztárnok választotta meg egyhangulag.

* **Baleset az iskolában.** A belgrádi felső leányiskola fizikai óráján kísérletezés közben egy üvegbúra szétrobbant s a kísérletező tanár és három női tanuló veszélyesen, számos leány pedig könnyebb sérüléseket szenvedett. A balesetet a kísérletező vigyázatlansága okozta.

* **Földalatti barlang a várban.** A várbeli Szentháromság-téren, a Mátyás-templom előtt ma reggel kilenc órakor a kövezetnek egy kockaköve egyszerre csak eltűnt. A járókelők ijedten látták ezt az aggasztó tüneményt és nem mertek a közelébe menni a lyuknak, a mely sötétlen tátongett a tér közepén. A Szentháromság-téren van az I. kerületi elűjáróság is, a honnan csakhamar lejöttek Wohl György és Komoróczy Sándor mérnökök s óvatosan megközelítvén a lyukat, konstatálták hogy ott, a hol a kocka eltűnt a kövezet alatt, egyáltalán nincsen tolvaj és a kövezet kockái csak úgy a levegőben tartanak össze a mélység fölött. Az odarendelt munkások óvatosan bedöntögték azután a kövezetet, a mely a kiesett kocka révén meglazulva, néhány csákányütésre a legkönnyebben beomlott a mélységbe. Pár perc alatt körülbelül két és fél méteres átmérőjű üreg tátongett így a téren. A lyuk a mélységbe szolgál, akárcsak egy akna, a fala sziklakő, a fenekét pedig nem lehet látni. A belezuhanó kőkoczkák dübörgése hat-hét másodpercig hallatszik, azután elenyészik a mélységben. A természetalkotta akna, a melyhez hasonló többet földöztek föl már a Várhegyben, a mely belül egészen üres; csupa szikla-barlang és üreg, felső nyílása, így mondják a mérnökök, nem nagyon széles földréteg földte be. Erre a földrétegre rakták le annak idején a kövezetet. A mikor tavasszal a hepe-hupás Szentháromság-teret rendezték, a sziklatalajban több helyen csak robbantással tudtak boldogulni. A robbantások okozta rázkódás lazította meg a földréteget, a mely aztán beomlott az alatta levő szikla torokba. A kövezet alul így lassankint az egész talaj beomlott és a kövek, a melyek így a levegőben csüngtek, most a kocsizárás következtében szintén meglazulva, ma végre beszakadtak. Valóságos szerencse, hogy éppen akkor senki nem állt a kövezeten; pár percczel előbb egy kocsi robogott el fölötté. Ugy mondják a budaiak, hogy a Mátyás-templom és a Szentháromság-teret alatt **egy nagy földalatti tó van.** A tó vizének emelkedését a környéken levő két-három emeletnyi szikla pin-czékben is megérezik.

* **Korcsma a templom mellett.** Mezőkeresztesen nem tudott más helyet találni a község regále-bérlője, mint a róm. kath. templommal szemben levő helyiséget! Itt azután folyik a vig élet! A vasárnapi szent mise alatt is szól a zene, behallatszik a kurjongatás és a templom bejárata előtt fekszenek a részeg pa-

sasérok, az ájtatoskodó hivek nagyobb lelki épülésére. Ezek ellen a botrányos állapotok ellen A l a c s Károly plébános beadvánnyal élt, de a pénzügyigazgatóság, mint első felebezési fórum, a törvény világos rendelkezése dacára nem adott helyet kérelmének. Jelenben a belügyminiszter előtt van a dolog és kíváncsian várjuk a döntést, hogy megtudhassuk, vajjon az állam előtt a pénzügyi érdek előbbre való-e, mint polgárainak vallási békéje?!

* **Szabadságolt katonák behívása.** A közös hadügyminiszter rendeletéből a múlt év őszén tartósan szabadságolták ama katonák nagy részét, kik besorozásuk előtt valamely mezőgazdasági vagy vinczellér-iskolákat végeztek, vagy pedig földmiveléssel foglalkoztak. E rendelet értelmében századonként 15—20 olyan katonát szabadságoltak, a ki már a második szolgálati évét betöltötte. Most arról értesülünk, hogy az ekként szabadságolt katonák nagy részét ismét befogják hívni, mivel a tél folyamán a csapatok létszámában tetemes apadás állott be. A tél folyamán a közös hadseregnél a legénység látóképességét megvizsgálták és kiderült, hogy a rövidlátók száma igen nagy, miért is sok katonát a szolgálatból el kellett bocsátani. Nagy volt azoknak a száma is, akiket mint családfenntartókat vagy más czímen utólagosan a póttartalékba helyeztek át. Az így előállott létszám hiányt a két év után szabadságolt katonákkal fogják pótolni.

* **Tolvaj-kompánia B.-Diószegen.** B.-Diószeg községből írja levelezőnk, hogy ott a napokban a B.-Püspökihez hasonló eset történt, a mely világot vet a mai kor elfajulására, jó módu, tiszteletben megőszült szülők gyermekei lopásba keverednek. Diószegen egy idő óta nagyon sűrűn vesztek a legszebb pecsenyének való szárnyasok. Gazdag paraszt suhancok lopkodták s egy zsidó asszonynak adták el, aki alig tudott valami potomságnál egyebet a kövér szombati pecsenyének valóért. A csendőrség végre kikutatta a tetteseket s az orgazdával együtt már a székelyhídi járásbírószághoz fogházában ülnek. A tolvaj suhancok között van a ref. egyház gondnok: Várdai fia is. Mikor az apa a csendőrök kezében látta a fiát, az egyik csendőr fegyverével rontott fiára, de megakadályozták a vérengzésben.

* **Egy polgármester gyermekágyban.** Az Egyesült-Államok Kansas-City nevű város hála a női emancipáció előrehaladottságának — abban a szerencsés helyzetben van, hogy női személy a podesztája, vagyis hogy a szó teljes értelmében papucs kormány alatt nyög. A város szoknyás feje nagy többséggel került ki a polgármesteri választásból. Csak az volt a bökkenő, hogy a gólya épen azon a héten kezdett el kelpelni a kanzasi városháza felett, midőn a polgármesternő hivatalát megkezdte. Minthogy azonban a férje városi hivatalnok volt, betegsége alatt a polgármesterséget vitte neje helyett és vice-versa, midőn neje jobban lett ez ment fel a városházára és ezen idő alatt férje a háztartásban helyettesítette kedves élete párját. Igazán kedélyes amerikai állapot. Különbösen a női polgármesternek nagy kiátása van arra, hogy a kongresszusba is beválasztassék a törvényhozók közé.

* **Szintársulat Beelben.** Torday Gyula szintársulata jelenleg Beelben tart előadásokat a közönség élénk érdeklődése mellett. Már két sikerült előadást tartottak s mind a kétszer zsufolva volt a nézőtér. Ma este lesz a fő-fő előadás. **A fene anyós** előadása, a melyre kíváncsiak férfiak és nők, fiúk és lányok egyaránt.

* **Megütlegett árverelő.** Weisz Samu lóvásártéri hentes mesterember árverését akarta megtartani Csathó Zsigmond végrehajtó. Megis jelent őt handlé azzal a szándékkal, hogy licitálnak egyre-másra. Hanem ebbeli szándékukat meghusítottá Weisz, mert méltó felháborodásában valamennyit kiverte a házból. Egyiknek az oldalbordája, másiknak az orra

czimpája, harmadiknak pedig a füle töve sérült meg. A másik kettő annyi tütleget kapott, hogy se szeri se száma. Mindaz öten egyenesen a rendőrséghez mentek s előadták panaszukat. A rendőrbiztos előterjesztette mély megbotránkozását, hogy egy ember meg tud őt verni. Azzal mentegetőztek, hogy a zsidó nem szokott verekedni. Azt pedig, hogy éppen zsidó ütötte meg őket, a Weisz lelkén fog száradni. Csathó végrehajtó szintén feljelentést tett, mert előre látóhatólag ezentúl kötéllal sem foghat árverelőt.

* **A nők törfoglalása** azokon a kenyérkereső pályákon, melyeken eddig csak a férfiak működtek, mind nagyobb mérvet ölt. Csak a minap említettük, hogy Belgrádban egy nőt választották meg városi orvosul, Salzburgban pedig a tartományi gyűlésen női alkalmaztak gyorsíróul. Zürichből meg most azt jelentik, hogy a kanton-tanács hosszas vita után 120 szóval 22 ellenében kimondta, hogy nők is gyakorolhatják az ügyvédséget. Ha azonban az illető nő férjes asszony, akkor a férj beleegyezésére van szüksége. Ezzel a megszorítással a kanton-tanács azt akarta demonstrálni, hogy az asszony, habár ügyvédi diplomája legyen, mégis a férjétől függ. A gyakorlatban rendszeren ugyan, hogy az ügyvéd urak függnek az asszonytól.

* **Hűtlen eselédok.** Berger Mór Bémertéri kereskedő tegnap jelentést tett a rendőrségnek, hogy két leány-cselédje B. A. lakatoslegénnyel a kapura és a szobákra álkulesot csináltatott s így bejártak mikor ők nem voltak otthon. Hogy miféle holmikot vittek el, még nem tudja. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

* **Rendőri hírek.** **Elveszett.** Egy ezüst fejű séta pálcza. A megtaláló kéri átadni a rendőrség útján tulajdonosának s illő jutalomban fog részesülni. — **Elkőborolt lovak.** Két lovat vittek be a dolgozó házba. A réten találtak mindkettőt bitangásban. Kinézésük után ítélve, valami homok hordó pegázusok lehetnek, mindazon által tulajdonosa átveheti kellő igazolás mellett a nevezett helyiségben.

Gyermekbál a zárdában.

A helybeli Orsolya szüzek ismét egy kedves nap emlékét vészték kitörülhetlen betűkkel növendékeik szívébe s kedves élvezetet szereztek azon nagy és igazán előkelő közönségnek, mely szerencsés volt a tegnap megtartott próbabálon megjelenni.

Nem vagyunk barátai az ugynevezett gyermek-báloknak. A mostani táncztanítás korán érleli a gyermekeket; a nyilvános pompa pedig, a melynek keretében a befejezésül szolgáló próbabálokat tartják, teljesen elrontotta a gyermektánczkörök régi varázsát. Ma már általánosságban nem testgyakorlat a táncz, a mely mozgásbeli gyorsaságot, ügyességet, modorbeli kellemet, fiomságot ad a gyermeknek. Ma már a gyermekek táncztanítási is át van hatva a korszellemtől; piperközésre, koketteriára vezeti lányainkat, hiúságra, korai udvarlásra fiainkat. Nem játék már a gyermekek táncza sem; sokszor komoly következményei vannak a gyermek lelki életében, legtöbbször pedig tanulásheli kedvetlenségnek, szórakozottságnak lesz forrásává.

Ily nézetekkel eltelve léptünk tegnap az Orsolya zárdá hófehér függönyökkel, képekkel diszitett táncztermébe s a mi ott szemünk elé tárult, előzött fejünkől minden kellemetlen gondolatot.

Egy kedves, gyönyörű kép volt az, mely paradicsomnak tetszett az élet szürkesége közepett. Vidám, örömtől kipirult, rózsaszín és fehérbe öltözött ifjú leánykák szép koszorúja mosolygott felénk, a mint tánczra készen a zene első ütemeit s ügyes tánczmesterüket figyelik; mögöttük körös-körül sűrű sorban a boldogságot sugárzó arcu mamák, városunk legintelligensebb családjaik nőtágjai, közöttük itt-ott egyszerű egyenruhájukban a zárdánők, kik nagy körültekintéssel, előzékenységgel végzik a háziasszonyi tisztet.

Aztán minő táncz volt ez! Angyalarcu leánykák lejtették a szép tánczot s ügyességük fölött érzett tiszta örömmel, lépegettek, hajlong-

tak kecsesen, forogtak, keringtek zajtalanul, derült jó kedvvel, de minden tulzás s kaczer-ság legkisebb jele nélkül. Itt modern ügyességet mutattak be; azért ez nem volt modern gyermekbál, hanem egy olyan, mely változatlan megtartotta a gyermekbálok ártatlan szüzi nyibusát.

A jól nevelt, folyton szakértő gyöngéd felügyelet alatt álló leánykák közt ott lebegett a tánczolás alkalmával is az a szelid, ártatlan vallásos szellem, mely az Orsolya apácák nevelési rendszerét oly vonzóan jellemzi. Aztán meg maguk között tánczoltak a kis lányok, nem kellett versengeniök a fiutánczosokért.

Sokan mosolyogni fognak, ha állítjuk, hogy ezért volt oly kedves látvány ez a gyermekbál. Pedig, sajnos, de ha mai társadalmi viszonyaink között a tánczitanítás közben meg akarjuk óvni leánykánk tisztá érzéseit, ártatlan naivságát, szüzi szemérmét: ugy a fiuktól elkülönözve kell őket tánczoktatásban részesítenünk; csakis így maradhat meg a tánczitanítás ma kár nélkül annak a fontos nevelési ágának, a mely régen volt.

Mondhatják erre, hogy ez amolyan elmaradott zárdai felfogás. De tessék csak összehasonlítani a Zöldfa parkettjén fiatalemberekkel összefogódzott kis lányokat az ezen gyermekbálon tánczoló kis lányokkal. Bizony amazok ügyesebbek lesznek a fiúk társaságában, talán nem is sütik le a szemüket s nem pirulnak, mikor velük beszélnek, jól, sőt talán tulságosan is eltalálják a hangot, melyen szólniok kell; de hiszen mindezt ezek a tegnap tánczoló kis lányok is csakhamar megszerezhetik a családban, a társadalomban és legalább tánczitanulás közben nincs veszélyeztetve a gyermeki ártatlanságnak, nyugalomnak az a varázsa, mely többé semmiáron vissza nem szerezhető.

Addig, amíg az iskolák padjain szétválasztjuk a két nemű ifjúságot: a táncziskolában sem kellene egyesíteni őket a mai társadalmi állapotok között. Talán páratlanabb lesz így mindkét nemű ifjúság, naivabbak, félénkebbek maradnak leánykánk; kevesebb lesz a jukker leány s több a természetes diszében pompázó vadvirág. Ez felüdítene ezt a vénbedt társadalmat, mint a hogy felüditett bennünket a tegnapi gyermekbál.

S hogy láttunk olyan ünnepélyt, mely fölemeli a lelket, örömet sző a borongós kedély felé is. Ezért köszönet és hála a kitűnő Orsolya szerzet nagyműveltségű, finom lelkű tagjait illeti meg.

H. Györy Ilona.

E minden tekintetben sikerült gyermekbálon előkelő közönségünk közül sokan voltak jelen; így Schlauch Jozefin, Papp Miklósné, Fauszt Elekné, Nadányi Jenőné, Polchy Mórné, Fráter Imréné, Szretkowné, Laschnyné, Farkas Lászlóné, Jerzsák Istvánné, Zathureczky Alberné, Szlatkay Józsefné, Virányi Győzőné, Molnár Imréné, Cseresnyés Albertné, Harmathy Károlyné, Hlatky Endréné, Szokoly Tamásné, Czvekk Kálmánné, Solyom Károlyné, Györy Gézáné, Maróczy Jánosné, Recskiné, Böhm Ferenczné és Jenőné, Gáll Károlyné, Dégely Józsefné, dr. Popovits Györgyné, Hoffmann Henrikné, öz. Személyi Kálmánné, Bozóky Béláné, Imrik Péterné. — Stark Róza, Cseresnyés Luiza, Bozóky Nóra, Sipos Elza, Eguer Irén, Fráter Matild, Szokoly Ilona, Sebestyén Málka, Nozáky nővérek, Sebő Anna, Lábasy Teréz, Örley Anna, Fráter nővérek, Szolcsányi Olga, Oláh nővérek, Tóth nővérek, Petrusz nővérek, Böszörményi Tilda, Antalóczy Anna, Gombos Lukréczia, Maróczy Mariska, Szabados Ilona, Schenker Mariska, Mina Elisa Gaillard, Kiss Mariska; továbbá dr. Molnár Imre, Hlatky Endre, Papp Miklós, Lausch őrnagy, Györy Géza, Nadányi Jenő, Palotay László, Kovalszky Kálmán, Makucz Ernő, Halász Gyula stb. A talp alá Bohaesekné őrő zongorázott, majd közben uzsonnát szolgáltak fel a vendégek között. A növények arányos kedvvel járták a különféle tánczokat majdnem este 8 óráig, a mikor a társaság feloszlott, s a pompás mulatság véget ért.

A kis leánykákat három hónapon át Sára Miklós tánczmester tanította, ki ügyességével, finom modorával és szorgalmával rövid idő alatt megkedveltette magát a város közönségével.

I R O D A L O M.

— **Souvenirs de Munkácsy Mihály: Jeunesse.** Ily czimen érdekes könyv látott pár napja napvilágot Párisban egyik előkelő könyvkiadó czég: Calman Lévy-nél. Munkácsy önmaga írja le életrajzát, hogy mint lett egyszerű asztalos inasból festővé. A megjelent első kötet csupán a mester ifjúságával foglalkozik, a második kötet egész az 1896. évig terjedő pályáját fogja vázolni, ha ugyan megjelenik, mert szörnyű kegyetlen iróniája a sorsnak, hogy alig jelent meg a könyvkereskedők kirakatában a Munkácsy műve, melynek nyomdafestéke jóformán megsemmisült, épp akkor érkezik az egész művelt világot megdöbbentő hír, hogy az ugyszólván egyetlen világhírű magyar festő megőrült. Ilyen módon csinált Munkácsy könyvének egy önkéntelen tragikus reklámot.

— **Magyar gazdák szemléje.** Bernát István kitűnő szerkesztésében megjelenő Magyar gazdák szemléje legújabb száma élénk és változatos tartalommal látott napvilágot. Földes Béla egyetemi tanár nagyérdekű czikke »Az állami és társadalmi tevékenység viszonya« nyitja meg a füzetet, melyet sorba követnek a magyar gazdasági legújabb események, tárgyaló s csupa szakemberek tollaiból kikerülő közlemények, melyek közül különösen egy aktualis, a »Börze reformja« Ruhland német agrár író tollából.

E G Y E S Ü L E T E K.

Meghívás.

A „Rabsegélyző egyesület“ választmányi tagjait tisztelettel kérem, hogy vasárnap, február 7-én d. e. 11 órakor a fogház-épületben rendes választmányi ülésre megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1897. febr. 2.

Gyalóka János,
e. elnök.

A sakkör helyisége. A Bihari Nemzeti Casinó választmánya tegnap délután ülést tartott. Ez alkalommal az ujonnan alakult »Sakkör« azon kérelmét, hogy a kör helyiségeül engedjen át két helyiséget, pártólól fogadták s ilyen irányban tesznek előterjesztést a közgyűléshez.

Az Erzsébet leányárvaház karácsonyfájára adakoztak dr. Schlauch Lőrincz ő Eminenciája 150 frt, méltóságos Pável Mihály 100 frt, Palotay László 100 fő káposzta, Andrassy János 50 fő káposzta, báró Gerliczy Felixné 27 darab kalács, 26 darab narancs, 6 báb, 8 doboz pléh edény, Denes János 8 frt, Nemeskey Andor ivén: Nemeskey Andor 2 frt, Pálffy Béla, Oó Mihály, Trahalka Istvánné, Békési János 50—50 krt, N. N. 30 krt, Ember, M. F., Mertz János 50—50 krt, Lukács István 30 krt, N. N. 40 krt, Baumann Vinczéné 50 krt, Gabrielly Lajos, Andrányi Lajos 5—5 frt, Buzella Gyula bábok és játékok, Kalenda János bábok és játékok, Lukács Antal és Lukács Antalné 20 frt, Rádl Ödönné 1 frt, Balásházy Bertalané 5 frt, Tóth Jenőné 2 frt, Géczy Lajosné 1 frt, Nagy Lajosné 2 frt, Wöber Jánosné 5 frt, Ritoók Zsigmondné 1 frt, báró Luzsinszky Lenke 2 frt, Grunwald Henrikné ivén: Grunwald Henrikné 2 frt, 10 liter bab, 12 kiló szappan, 10 liter dió, 30 darab narancs, Stachó Jenőné 1 frt, Fröhlich Józsefné 200 drb vegyes mézeskalács, Alacs két kosár fonatos kalácsot, Kádár és Kiss 10 kiló rizs, 10 kiló dara, 5 kiló borsó, 1 doboz czukorka, dr. Mayer Ágostonné 3 frt, Rimler Károlyné ivén: Rimler Károlyné 80 krt, Mertz Nándor 50 krt, Stavenik Ferenczné 1 frt, Flegmann Árminné 50 krt, öz. Zedleek Róbertné 20 krt, Sebő Pálné ivén: Sebő Pálné 1 frt, öt liter bab, 1 zsák burgonya, Sebő Anna, Kiss Elekné 1—1 frtot. (Folyt. köv.)

MULATSÁG.

Postások bálja. A m. kir. posta- és távirada altisztek segélyegyletük pénztára javára folyó hó 20-án zártkörű tánczvizalmat rendeznek, melyre a következő meghívót bocsátották

ki: Meghívó. A m. kir. posta- és távirada altisztek és szolgák saját özvegyeik és árvákat segélyző egyesületük pénztárának javára 1897. évi február hó 20-án, szombaton, a »Zöldfa« nagytermében tartandó zártkörű jótékonycélu tánczvizalmra a kívül czimzett urat és családját tisztelettel meghívja a rendezőség. Belépti-díj személyenként 2 korona. Családjegy 3 korona. Kezdeté este 8 órakor. Jegyek kaphatók a meghívó előmutatása mellett a nagyváradai pályaudvari posta- és távirada-hivatalnál, a bizottsági tagoknál és este a pénztárnál. Diszelnök: Schöpllin Ágoston, posta-táviradai igazgató. Főrendező: Debreczy Imre. Földessy Károly felügyelő, Ujfalussy Dezső, Sándor Albert főtisztek, Kutka Géza és Kohn Dávid posta-táviradai tisztek. Tánczrendező: Egri Dezső, Solli Lajos és Kovács Andor posta-táviradai tisztek, Reich Jakab ellenőr, Szalay Dezső. Lemberkovits László segéd tisztek. Bálrendező: Elnök: Kuczik Sándor. Alelnök: Tóth Lajos. Pénztárnok: Farkas Imre. Ellenőr: Hegedüs Márton, Nagy Imre. Jegyző: Varju Mihály.

A Peczeszölői olvasóegylet bálja. A peczeszölői olvasó-egylet folyó hó 7-én vasárnap a Jéppince helyiségben tánczmulatságot rendez, melyre a következő meghívót vették: Meghívó. A peczeszölői olvasó-egylet 1897. évi február hó 7-én az ugynevezett »Jéppince« helyiségben zártkörű tánczmulatságot rendez, melyre kívül czimzett urat és b. családját tisztelettel meghívja a rendezőség. Kezdeté este 7 órakor. — Belépti díj 1 korona. Felülfizetések köszönettel vétetnek. Jó zenéről, valamint kitűnő ételek és italokról gondoskodva van.

Igazságszolgáltatás.

Csak azért is. Régi ellenségek Körös-Tarjánban Stocker András és a Majorosok familia. Elpusztítanak egymást a föld színéről, ha lehetne. Miután azonban ez nem megy olyan könnyen, a Majorosok úgy igyekeznek gyűlöletüket enyhíteni, hogy a mikor hozzájutnak el-elverik Stocker Andrást. A kir. törvényszék csak tegnapi hírdette ki a kuria egy ítéletét Majoros Ferenc és István előtt, melylyel 6—6 havi fogházra ítélte nevezett vádlottakat azért, mert egy izben többekkel együtt behatoltak a Stocker házába és ezt, valamint nejét véresre verték s tegnap ismét törvényt tartott a bíróság felettük. Ugyanis a Majorosok nem tudtak megnyugodni abban, hogy ők 6—6 hónapot üljenek Stocker András miatt s megmondták neki már a törvényszéki tárgyalás után, hogy azt nem viszi el szárazon. Szavukat meg is tartották s tavaly egy szép tavaszi estén úgy elverték Stockert, hogy 3 héttig feküdt utána. Majorosék ugyan egy cseppet se viselkedtek férfiasan a tárgyaláson, tagadták meg azt is, hogy azon a napon, a mikor a Stocker megverése történt, látták volna is Stocker Andrást, de a törvényszék bebizonyítottak láttá ellenük a cselekményt s azzal vélte lángoló gyűlöletüket lecsillapítani, hogy egyenkint 1—1 évi börtönre ítélte őket. Vádlottakat dr. Schütz Gyula védte igen ügyesen.

A gondatlanság áldozata. Egy szerencsétlenné tett, eltorzított arcú 12 éves leány állt a törvényszék előtt. Trinyi Lidiának hívják s Nagy Miklós gondatlanságának lett áldozata. Ugyanis ez a falról egy fegyvert vett le és a leány felé irányozta, a golyó elsült s Trinyi Lidia arczába furódott. A kiállított orvosi látogatás szerint a golyó nem volt eltávolítható s valószínűleg a leány életébe fog kerülni, az esetleg előálló genyedés következtében. A kir. törvényszék tegnap megtartott végtárgyalása alkalmával a kir. ügyész Nagy Miklóst gondatlanságból okozott súlyos testi sértés vétségével vádolta. A törvényszék rövid tanácskozás után kimondta vétékességét s ezért két havi fogházra ítélte. Vádlott, valamint az ügyész is megnyugodott az ítéletben.

Váltóhamisító kovács. Pikó Ferencz borsikovács. Ki váltót hamisított Vas János és Bereczky Gyula nevére. A »Biharmegyei Termény Hitelbank« le is számította mindkettőt s összesen 500 forint verte a Pikó markát. Egyideig fizette rendesen a törlesztést és kamatot, azonban beleunt s így került a dolog a

nagyváradi kir. törvényszék elé. A tegnap megtartott végtárgyalás alkalmával, a nagyváradi kir. törvényszék vádlottat 9 havi börtönrre ítélte.

REGENY-CSARNOK.

A koldus halála.

KOLPING ADOLF után KERÉKGYÁRTÓ JÁNOS.

Keves alamizsnát nyomva az öreg markába melyet megköszönt, elbúcsúztam tőle; nem akartam őt háborgatni istenes foglalatosságában a gyermekekkel.

— Isten veled János — szolt kezét nyujtva. — Imádságodban emlékezzél meg az öreg emberről, ki féllábával már a sirban van s Isten megjutalmazza azt az alamizsnát is.

A mig hazamenőben voltam, összeszedtem az öreg István minden vonását, a mi csak ifjkoromból még emlékemben volt, hogy teljes képét alkothassam az agg koldusnak. A lényegest idejegyzem, hogy az olvasó elegendő felvilágosítást nyerjen.

István koldus volt. Soha sem ismertem őt másnak, pedig ifju koromat közelében töltöttem. Nap-nap után látták őt, a mint kékes lenőltötében, hajadonfővel, lábán fapapucsos, egyik kezében egy kis kenyértarisnyával, másikban hosszú bottal a falu utcáin járt. nehéz lassu léptekkel, mert kissé sántított, járt-kelt azért, hogy a napra valót az emberek jóságától kikoldulja. Keserű kenyér biz ez, még ha szívesen nyujtják is. Folyvást imádkozott az öreg. A mely kezében volt a tarisznya, azzal morzsolgatta az olvasót is, az ő egyetlen imádságát; igen, kívülről tudta még a lorettói litániát is. A többi koldusokkal soha sem látták együtt. Egy árva szócskát sem lehetett tőle hallani, ha semmit sem adtak. A legkisebb adomány-nál is az »Isten fizesse meg«-hez hálás pillantást csatolt, melynek szava leirhatatlan volt. Mily gyakran állott imádkozva köztünk, míg mi gyermekek ártatlan játékkunkat űztük; mily barátságosan fenyegetett meg, ha rendetlenség történt. Viszonzásul a gyermekek szereték őt. Mind kitért, ha ő jött s nehezen tudott kitérni. Készszeres örömmel adtak az öreg Istvánnak, midőn ő az ajtóban megállott s a szülőik adományait gyermekeikre bizták, hogy az öregnek kézbesítsék. Ő ilyenkor a gyermek fejére tette a kezét s reszkető ajakkal mondá: »Áldjon meg az Isten érte.« Neki is voltak gyermekei. Mind meghaltak már. Felesége is régen halott; nem is ismertem. Külösen örült, ha gyermekek keze által tettek vele jót. A gyermek keze, szíve oly könnyű és szeme nem ért még ahhoz, hogy az adományt szemrehányással keserítse meg.

A templomban, elrejtve csöndes szögletben volt István helye; csupa áhitat s figyelem volt ő itt. A mint tisztára mosott len öltözetben, szegényes lábbeliben a sz. áldozáshoz járult, galambosz fejét lehorgaszta, olyankor tisztos arca kipirult; s ha visszafelé jött az Úr asztalától, reszkető kezét szívére téve remegett egész testében, mintha valóságos szent ment volna a templomon keresztül, ki az Úr arcát látta. Megjelenését megszokták már az emberek; mindenkire jó hatással volt. Senkinek sem volt panasza rá; senki sem tudott róla semmi rosszat mondani. Még szegény szomszédai is szerették, a mi pedig sokat mond. A mint már említve volt, egyedül lakott, ő főzött magának, ha ugyan volt mit, szóval ő végzett minden munkát a háznál. Azért is ritkán jött hozzá valaki s csak a szomszédban lakó szegény özvegy kicsiny gyermekei tettek kivételt; még a szomszédok sem tudták, hogyan néz ki házikója belül. Egyáltalán keveset beszélt s soha sem törődött a más dolgával.

Egy pár napra találkozásom után, reggel a templomban, miután már mindenki kiment, ott láttam őt térdelni a szent kereszt oltára előtt. Mintha gyengébb lett volna, de az is lehet, hogy szenvedő arczkifejezése csak áhitatának volt a nyoma, mely ma nagyobb volt, mint valaha láttam. Midőn elvégezte, nagynehezen felkelt, kis ideig mindkét kezével botjára támaszkodott s úgy nézte a keresztet. Szemeiben könnyük csillantak fel. Én behúzódva ültem egy padban s pergamentre írott hangjegy-

könyvet forgattam. Nem vett észre. Végtré mélyen meghajolt a szentséghez előtt, keresztet vetett s mélyen sóhajtvá egyet kiment a templomból. Azt gondoltam, talán valakiért imádkozott s épültem az agg ember áhitatán. Eszembe ötlött az is, hogy hej ha a szegénynek nem volna a sz. kereszt, akkor volna még csak igazán szegény! S így mily vigasztalás az Üdvözítő keresztje! Letéve a könyvet a sekrestyével én is kimentem a templomból. Az öreg István ott állott fejét a temető kerítésének támasztva s imádkozott. Nem zavartuk.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Ujszülött herceg keresztelése.

Bécs, febr. 4 (Saj. tud. táv.) Ferencz Szalvator főherceg tegnap délután ideérkezett és tovább folytatta útját Zágráb felé, hogy Lipót Szalvator főherceg keresztelőjén hivatalosan jelen legyen.

A pozsonyi Mária Terézia szobor leleplezése.

Pozsony, febr. 4. (Saj. tud. táv.) A május 16-án tartandó Mária Terézia szobor leleplezésére ő felsége megígérte megjelenését. Az ünnepségek rendkívül fényesek lesznek. Tervbe vétetett a június 8-iki hódoló diszmenetnek megismétlése kicsiben.

Az ujszülött főherceg keresztelése.

Zágráb, február 4. (Saj. tud. táv.) Posilovics Zágrábi érsek ma keresztelte meg a székesegyházban Blanka főhercegnő ujszülött fiát, ki a kereszttségben Salvator Lipót néven kívül még 12 nevet kapott. Az udvar részéről Ferencz Salvator főherceg, Maria Immaculata és Mária Rajneria főhercegnők voltak jelen.

A „Gotterhalte“ jubileuma.

Bécs, február 4. (Saj. tud. táv.) Ő felsége ma délben fogadta Strobachot, Bécs város polgármesterét, ki a királyt meghívta a »Gotterhalte« szerzésének 100 éves évfordulója alkalmából rendezendő estélyre. A király örömmel fogadta Strobachot s biztosra ígérte megjelenését.

Hazaáruló gyógyszerész növendék.

Budapest, febr. 4 (Saj. tud. táv.) Párisból távirják, hogy az ottani egyetem egyik gyógyszerész növendéke, azelőtt tüzér altiszt Páris közelében elfogatott. Azzal gyanúsítják, hogy egy új katonai fegyver modelljét a külföld előtt elárulta s a titkát pénzért eladta.

A forrongó Kréta.

Budapest, febr. 4. (Saj. tud. táv.) Az »Agenee Havas«-nak jelentik Athénból, hogy Törökországból 2000 katonát indítottak utnak Kréta szigetére. A külföldi államok páncélos hajói szakadatlanul járnak a sziget partvidékeit, hogy a muzulmánokat féken tartsák. A kormányzó Rethymnoba utazott.

Gyanus hajók.

Budapest, febr. 4. (Saj. tud. táv.) Marseille francia kikötőváros prefektusa a Bombay-ból érkezett »Persia« és »Bramston-Hall« nevű gőzösöket vesztélgár alá helyezte.

KÖZGAZDASÁG.

Szabadsajtó és merkantilizmus.

A gondolkozó előtt föltűnhetett, hogy a napi sajtó, mely az új eszméknek, a nemes törekvések harcuzosának mondja magát, organumai nagy részében milyen makacs kitartás-

sal szegül ellene az u. n. agrártörekvéseknek, nálunk és máshol is. Mint mesél fekete reaktióról és több ilyen mumusról, mely jó azok elriasztására; kik nem gondolkoznak. Ezek a lapok rendesen úgy igyekeznek föltűntetni a dolgot, mintha az ő támadásaik a tiszta hazafiság, és a fölháborodott erkölcsi érzék kifolyása volnának, pedig dehogy. A harag forrása egészen más, a napi sajtó mai helyzetében a legtöbb lap a merkantilizmus szekerét kénytelen tolni, miért? arra érdekesen felel a berlini Zukunft.

Hajdan a sajtó, nagy eszmék harcuzosa, a nép vezetője és nevelője volt. Mióta a hirdetések és reklámok világa föltűnt, aranybányája lett ügyes kiadóknak, szolgája a pénzes osztálynak, mely nagy érdekéért, csak szinleg és azért küzd, hogy a könnyenhivőket lépre csalja. Azt, mit a zsarnokság az ő czenzo-raival és büntetéseivel elérni nem birt, megvalósította a merkantilizmus. A lapok mai, az ő tollal dolgozó rabezolgáikat mind sürűbben in-tették, hogy az eseményeket csak »nyugodtan« »objektive« és »választékos nyelven« adják elő, természetesen azokat az eseményeket, melyektől tartani nem kell, melyekből baj nem eredhet. Azonban az agráriusok, a börze ellenségei, a szocialisták fekete bandája, szóval mindenki ellen, ki a pénz uralma, a plutokrácia önzése előtt nem hajt föltűntlenül fejet, meg van engedve minden támadás.

Poroszországban Bismarck idejében még nem volt oly föltűnő ez a szövetség, melyet a kapitalizmus a sajtóval kötött. Bismarck nem kereste sem a sajtónak, sem a plutokráciának barátságát. Ma azonban már a pénz urai nem csupán a saját, hanem a sajtó nagy részének erejét is a helyzet hatalmasainak rendelkezésére bírják bocsátani. Ezt elérték az által, hogy a hirdetések és más kedvezmények révén a napi sajtó organumai a legtöbb bevételt tőlük szerzik meg. A sajtó is úgy járt, mint a parlamentarizmus, melyről már Tocqueville elmondotta a második köztársaság korában, hogy »1879-ben az ország créme-je — főle volt benne, most pedig savója.« A kapaszkodó képviselő és az a szerkesztő, ki privilegizált állását kihasználni igyekszik, egyaránt sirásója az intézménynek.

Ilyen sirások bőven teremnek minálunk is, de éppen azért az agrár-törekvések ellen indított hajsza csak azt mutatja, hogy az új irány, a melyet reakciónak oly sürűn hallunk elnevezni, jogosult, mert a sülyedést igyekezik gátolni és annak intézőit hozza zavarba.

Terménytözsde.

Budapest, február 4.

B u z a	őszre, bácskai	7.95
	őszre, északi	7.00
	október-novemberre, bácskai	8.45
	okt.-nov.-re északi	8.55
R o z s	őszre bácskai	6.60
	őszre, északi	6.65
T e n g e r i,	okt.-nov.-re, bácskai	6.50
	okt.-nov.-re, északi	6.55
R e p c z e	október-novemberre, bácskai	11.75
	okt.-nov.-re, északi	11.25

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktözsde 1897. febr. 4-én.

Magyar aranyjárdék 4%	1:2
Magyar koronajárdék	99.50
Magyar vasuti köleső aranyban 4 1/2%	123.50
Magyar vasuti köleső ezüstben 2 1/2%	101.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.75
Riorváltási-terhermentesítési kötvény	98.25
Magyar nyeresemény sorsjegy-köleső	152.50
Fizesszabályozási és szegedi sorsjegy köleső	141.—
Osztrák járadék papírban	101.65
Osztrák járadék ezüstben	101.75
Osztrák járadék aranyban	123.25
Tasztrák korona járadék	100.70
1860. osztrák államsorsjegyek	146.—
Osztrák magyar bankrészevény	958.—
Magyar hitelbank részevény	414.25
Osztrák hitelintézeti részevény	375.—
Osztrák-magyar államvasuti részevény	364.25
20 frankos arany (Napoleonador)	9.52
Német birodalmi márka	58.71
London vista	119.90
Páris vista	47.55
20 márkás arany	11.75

Szerkesztői posta.

Antistius Labeo. Nagyon köszönjük az általános feltűnést keltett szép dolgozatot. Egyszerre nem hozhattuk, másodikknek pedig nem akartuk adni. Hisszük, nem haragszik meg érte, hogy kőfelé vágtuk. Gyakrabban nem lehetne szerencsénk? Mi nem fogunk csillagot tenni melléje.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

N.-Várad város rendőrkapitányi hivatalától.

1253
1897 rkp. sz.

Árverési hirdetés.

Klein M. nagyvárad lakos zálogüzletében, Naggyáradon a Kossuth-utca 7—9. szám alatt lévő háznál **1897-ik évi február 17 18. napjain délelőtt 8 órá-tól** kezdődőleg árverés fog tartatni, mely alkalommal 721 drb elzálogosított érték-tárgy fog elárvereztetni.

Az iparhatóság részéről az árverésnél a felügyeletet az 1881. évi XIV. t. cz. 4. §-a értelmében Kápolnay Gyula rendőrbiztos fogja teljesíteni. Árverési feltételek: a vételár azonnali lefizetése és a megvett tárgyak azonnali elvitele.

Az elzálogosított az árverésről azon figyelmeztetéssel értesítetnek, hogy az árverés alá bocsájtandó értékű tárgyak tétel számai, úgy a rendőrkapitányi hivatal hirdetési tábláján, mint a kézzzálog-üzlet helyiségének ajtaján kifüggesztett jegyzékből megtudhatók.

N.-Várad, 1897. február 3-án.

Ifj. Rimler,
rendőrkapitány.

20—1—1

Meghívás.

A nagyvárad takarékpénztár részvénytársaság

50-ik rendes közgyűlésére,

mely **1897. évi február hó 21-én d. e. 10 órakor** saját üzlethelyiségében fog megtartatni.

T á r g y a:

1. Az igazgatóság jelentése az 1896. üzletév eredményéről.
2. A felügyelő bizottság jelentése az 1896. évi zárszámadások megvizsgálása tárgyában.
3. Ezekkel kapcsolatosan a mérleg megállapítása, valamint a nyereség felosztása iránti határozat hozatala*.
4. Az alapszabályok 40-ik §-a értelmében kilépő 5 napi biztos helyébe 5 napi biztos választása 3 évi időtartamra.
5. Az igazgatóság előterjesztése a nyugdíjalap állásáról.
6. Az igazgatóság előterjesztése a megállapított tisztii fizetések rendezése tárgyában.
7. Az igazgatóság javaslata az intézet 50 éves fennállásának ünnepélye alkalomból tartandó rendkívüli közgyűlés egybehívása tárgyában.
8. Az alapszabályok 17. §-a értelmében netaláni beadott indítványok tárgyalása.

Minden részvényes ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a közgyűlést megelőzőleg a társaság pénztárába részvényét, melyet egy hó előtt saját nevére iratott, szelvényeivel együtt letenni, hol az őt megillető szavazatszámát előtűntető tértívénnyel láttatik el.

A mérleg eredeti példánya az üzlet helyiségében folyó évi február 11-étől a részvényesek által megtekinthető.

Kelt Naggyáradon, 1897. évi február hó 1-én.

Sal Ferencz,

kir. tanácsos, igazgatósági elnök.

* Figyelmeztetnek a t. részvényesek, hogy az alapszabályok 15-ik §-a értelmében érvényes határozat hozatalára 20 oly részvényesnek kell lenni, kik a részvénytőkének legalább egy harmad részét képviselik. 38 1—3

PSEPHOFER J. „VÉRTISZTÍTÓ PILULAI“

Egyedü főraktár Magyarország részére: **TÖRÖK J.**
gyógytára Budapest, Király-utca 12. sz.

ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacok csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyították volna. Évtizedek óta ezen labdacok általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitűnő háziszertből készlet nem volna található. Számítalan orvos által ezen labdacok háziszertül ajánlatnak és ajánlat ak minden oly bajoknál, melyek a **rosz emésztésből és székrekedésből** erednek: mint epezarok, májbajok, kólika, vértolulások, aranyér, béltelenség s hasonló betegségeknél. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitűnő hatással vannak **verszegénység** s az ebből eredő bajoknál is: így sápkornál, idegességben származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacok olyan könnyen hatnak, hogy a legesekélyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyének, de meg gyermekek által is minden aggodalom nélkül bevehetők.

Ezen „vértisztító pilulák“ va ódi minőségükben egyedül **PSEPHOFER J. gyógyszer-tárában** „az arany birodalmi almához“ Singerstrasse Bécsben készítettnek. Egy doboz ára 15 drb pilulával **21 kr. o. é.** Egy tükeres 6 dobozzal **1 frt 5 kr.** A bér előleges beküldése mellett ára bérmentes megküldéssel: 1 tükeres labdac **1 frt 25 kr.** 2 tükeres labdac **2 frt 30 kr.** 3 tükeres labdac **3 frt 30 kr.** 4 tükeres labdac **4 frt 40 kr.** 5 tükeres labdac **5 frt 20 kr.** 10 tükeres labdac **9 frt 20 kr.** Egy tükeresnél kevesebb nem küldetik.

NB. Nagy elterjedésüknek fogva e-n pilulákat legkülönbözőbb alak és név alatt utánozzák; azért figyelmeztetünk mind kit, hogy világosan „Pserhofer J. vértisztító pilulái“ kell kérni és csak azok tekintendők **valódiaknak**, melyek használati utasítása Pserhofer J. sajátkezű aláírásával van ellátva s melyek a dobozfedők feliratán ugyanazon névalírással **veres nyomásban** vannak ellátva.

A számítalan levél közül, melyekben e pilulák fogyasztói a legkülönbözőbb és legsúlyosabb betegségek után visszanyert egészségükért hálát mondanak, csak néhányat ígatunk ide, azon megjegyzéssel, hogy mindenki, aki csak egyszer használta e pilulákat, azokat tovább ajánlja.

Köln, 1893. április 30.
Igen tisztelt Pserhofer ur! Legyen oly szives, küldjön ismét az ön filialmulhatatlan vértisztító labdacsaiból 15 tükercessel utánvét mellett. Egyszermind fogadja legmélyebb köszönetemet az ön csodá-rejtő labdacsaierért. Vagyok kiváló tisztelttel
Paulistik Ferencz, Köln, Lindenthal.

Hrasche, Flödnik mellett, 1887. szept. 12.
Tekintetes ur! Valóban az isten szent akarata volt, hogy az ön abdacsa kezeimhez jutottak s jelenleg megírom önnek azok eredményt; gyermekágyban meghültem, úgy annyira, hogy dolgaimat már nem voltam képes végezni s azóta már bizonyára rég meghaltam volna, ha az ön csodálatra méltó labdacsa meg nem mentenek. Az isten áldja meg önt ezerszeresen érte. Hiszem, hogy az ön labdacsa tökéletesen ki fognak gyógyítani, nunthogy masokat is meggyógyított.
Karl Teréz.

Bécs-Ujhely, 1887. decz. 9.
Tegintetes ur! Legfőbb köszönetemet fejezem ki önnek 60 éves nagy-nemem nevében. Ot érig szenvedett idült gyomorhurut s vizkórban. Az élet már csak kin volt rá néve s valóban egészen le is mondt az életől. — Véletlenül valahogy az ön kitűnő vértisztító-labdacsából egy dobozzal jutottak kezeimhez s annak huzamosabb ideig való használata után teljesen felgyógyult.
Teljes tisztelttel **Weinzettel József.**

Fischgraberamt, Göföh mellett, 1893. márcz 27.
Tekintetes ur! Alulírott tisztelttel kérem, sziveskedjék az ön valóban hasznos és kitűnő labdacsaiból számomra ismét 4 tükercessel megküldeni. Nem mulasztatom el egyszermind, hogy ezen kitűnő labdacok becses voltát, illetőleg legmélyebb elismerésemnek mondjak
Legmélyebb tisztelttel Zwickli Anna.

Götschdorf, Kolbach mellett, oszt. Szilázia, 1886. okt. 8.
Tekintetes ur! Tisztelttel felkérem önt, sziveskedjék az ön egy-temes vértisztító-labdacsából egy 6 dobozban álló tükercset megküldeni. Egyedül csak az ön csodálatos labdacsaiknak köszönhetem, hogy gyomorhajomtól, mely öt éven át gyötört, megszabadultam. Nem is fog nalam ezen labdacok sohasem hiányozni s tekintetességének pedig ezennel a legmélyebb köszönetemet fejezem ki.
Mély tisztelttel Habn Ignác.

Alpesi növény-liquor, Bernhard O. W.-tól Lindauben, mindennemű gyomor, morhaj ellen. Egy palackz ára **2 frt 60 kr.** egy fél palackz **1 frt 40 kr.** egy negyed palackz **70 kr.**

Amerikai köszvénykenőcs legjobb szer minden köszvényes és csuzos baj nevezetesen hátgerincezbaj, tagzsugartás, csipő-bántalom, főloldali fejfőres, ideges fogfájás, fűszaggatás stb. ellen **1 frt 20 kr.**

Angol csoda balzsam 1 üveggel **50 kr.**

Fiakerpor, hurut rekedtség, köhögés stb. ellen, 1 doboz **35 kr.** bérmentes megküldéssel **60 kr.**

Fagy-balzsam, Pserhofer J.-tól. Évek óta legbiztosabb szernek van elismerve mindennemű fagybajok és idült sebek stb. ellen, 1 tégely **40 kr.** Bérmentes megküldéssel **65 kr.**

Stoll Kola-készítményei a gyomor és idegek legkitűnőbb erősítő szere.

Kola Elixir vagy bor, 1 liter **3 frt,** fél liter **1 frt 60 kr.,** egy negyed liter **85 kr.**

Golya-balzsam, a legmegbízhatóbb szer a golyvánál, 1 üveggel **40 kr.** Bérmentes megküldéssel **65 kr.**

Az itt felsorolt készítményeken kívül még az összes magyar lapokban hirdetett valamennyi bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek készletben tartatnak, s a netalán raktáron nem levő czikkék kinátrára pontosan s a legutányosabban beszerelteknek. **Megküldések postá utján** a pénz előleges beküldése mellett a leggyorsabban teljesítetnek; nagyobb megrendelések az összeg utánvétele mellett is.

259 6-8 **PSEPHOFER J. gyógyszerész „zum goldenen Reichsapfel“ BECS I., SINGERSTRASSE 15.**

A megrendelések viteldíjmentes megküldése csak a megfelelő viteldíjak előzetes beküldése mellett eszközölhetik s ez esetben a postai költségek sokkal kisebbek mint az utánvétel mellett megküldésnél. Valódiaknak egyedül csak azon labdacok tekinthetők, melyeknek használati utasítása Pserhofer J. névalírással vannak ellátva, melyek minden doboz tetején ugyanazzal a névalírással bírnak **veres nyomásban.** Font nevezett különlegességek karbató **Budapestre is: Török József gyógyszerésznél Király-utca 12.**

Nyomatott laptulajdonos: Szent László-nyomda-részvénytársaságánál Naggyáradon.